

Sendes per e-post til politidirektoratet@politiet.no

Deres referanse:
2019/02080

Vår referanse:
2019/02038

Sted, Dato
Oslo, 1.juli 2019

HØRINGSBREV - FORSLAG TIL ENDRINGER I BIOTEKNOLOGILOVEN

Det vises til e-post fra Politidirektoratet av 29. mai 2019 med vedlagt høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet av 15. mai 2019. Frist for innspill til direktoratet er satt til 2. august 2019.

1. Innledning

Høringen omhandler forslag til endringer i bioteknologiloven. Kripos' bemerkninger knytter seg hovedsakelig til forslaget kapittel 7 om egnethetsvurdering av par som skal tilbys assistert befruktning, herunder forslag til plikt om å legge frem barneomsorgsattest.

2. Vurdering av søkeres egnethet ved assistert befruktning

a. Føringer for egnethetsvurdering

Høringsnotatet foreslår at det skal gis sentrale føringer for hvordan vurdering av egnethet hos par som søker assistert befruktning skal utføres. Beslutningen om å foreta behandling med sikte på assistert befruktning treffes av lege, jf. bioteknologiloven § 2-6 første ledd første punktum. Kripos støtter forslaget i høringsnotatets punkt 7.4.1 om å gi sentrale føringer for slike egnethetsvurderinger. Dette er av særlig betydning dersom det lovhjemles en plikt til å innhente politiattest og det ikke angis hvilken relevans konkrete anmerkninger på politiattesten skal ha, jf. under. Vi påpeker at det er viktig at retningslinjene i så tilfelle redegjør for betydningen av eventuelle anmerkninger på politiattesten og hva som kan, bør og skal vektlegges ved vurderingen av slike anmerkninger. Vandelsopplysninger er ikke i kjernen av de opplysninger en lege vanligvis behandler, og med tanke på opplysningenes karakter og mulige konsekvenser for søkerne om assistert befruktning er det avgjørende at legen gis tilstrekkelig veiledning om hvilken betydning opplysningene kan tillegges.

b. Innsyn i taushetsbelagt informasjon

Det foreslås videre at behandlende lege skal få innsyn i relevant taushetsbelagt informasjon om søkere av assistert befruktning. I forslaget til bioteknologiloven § 2-6 tredje ledd annet og tredje punktum presiseres det at legen kan innhente nødvendig informasjon om blant annet vandel, og at det ved innhenting av opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt kreves samtykke fra den opplysningene gjelder.

Kripos

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet
Post: Postboks 2094 Vika, 0125 Oslo
Besøk:

Tlf: 23 20 80 00
Faks: 23 20 88 80
E-post: kripos@politiet.no

Org. nr.: 974 760 827
Giro: 7694.05.17962
www.politi.no

Kripos påpeker at adgangen til vandelskontroll av personer er regulert i politiregisterloven kapittel 7. I henhold til politiregisterloven § 36 første ledd nr. 1-3 gis opplysninger fra vandelskontroll kun på bakgrunn av politiattest, som vandelsvurdering eller som straffattest. Forslaget om å hjemle plikt til å legge fram barneomsorgsattest er således hjemlet i politiregisterloven § 36 første ledd nr. 1. Det er imidlertid etter politiregisterloven § 36 ikke anledning til å innhente ytterligere opplysninger om en personsandel på bakgrunn av samtykke fra den registrerte. Kripos anser således at lovforslaget på dette punktet legger opp til en ordning som bryter med prinsippene om vandelskontroll i politiregisterloven. Etter vår vurdering bør derfor forslaget endres slik at det ikke åpnes for innhenting av opplysninger om vandel på bakgrunn av samtykke fra den registrertes. Kripos bemerker videre at det burde vært utredet om et samtykke slik det er angitt i bestemmelsen, vil oppfylle kravene til et samtykke i personvernforordningen artikkel 6 jf. fortalen punkt 32 og 43.

Kripos viser for øvrig til at politiet selv kan vurdere å utlevere opplysninger om en person etter bestemmelsene i politiregisterloven kapittel 6, men dette kommer på siden av systemet for vandelskontroll og politiattester i politiregisterloven kapittel 7.

c. Barneomsorgsattest

Høringsnotatets punkt 7.4.3 redegjør for forslaget om plikt til å legge fram barneomsorgsattest for alle par som søker assistert befruktning.

Kripos stiller seg bak det angitte hovedformålet med forslaget, som er angitt å være å forhindre at barn utsettes for overgrep. Vi påpeker imidlertid at forslaget om å innhente politiattest til søkere om assistert befruktning er noe prinsipielt nytt sammenlignet med områder der det tradisjonelt foreligger hjemmel for å innhente politiattest. Politiaattest innhentes normalt der det er spørsmål om å vurdere en persons egnethet til en stilling, et verv, en utdanning etc., ikke ved spørsmål om adgangen til medisinsk behandling.

Departementet viser til at det ved søknad om adopsjon må fremlegges en uttømmende politiattest¹. Både for innhenting av politiattest ved adopsjon og forslaget ved søknad om assistert befruktning er dette dels begrunnet i hensynet til å forhindre at barn vil utsettes for overgrep. Forskjellen er slik Kripos ser det at assistert befruktning representerer en medisinsk behandling der det normalt ikke vurderes spørsmål om en personsandel før behandling gis. Kripos savner derfor en redegjørelse for den siden av forslaget som medfører at man i praksis stiller som krav for medisinsk behandling at det fremlegges opplysninger om vandel.

En uttømmende politiattest som det er hjemmel for å innhente ved søknad om adopsjon vil i henhold til politiregisterloven § 41 inneholde flere opplysninger enn en barneomsorgsattest etter politiregisterloven § 39 som er foreslått for par som søker om assistert befruktning. Vi påpeker at det uavhengig av de prinsipielle betraktningene over er fordelaktig at departementet begrenser de personvernmessige konsekvensene for søker om assistert befruktning ved å hjemle innhenting av en mer avgrenset politiattest.

Departementet foretar en vurdering av EMK artikkel 8. Høringsnotatet konkluderer med at det er relevant, nødvendig og forholdsmessig å innhente politiattest, i lys av at det skal foretas en vurdering av om den som søker assistert befruktning er egnet til å ha omsorg for barn. Kripos er enig i at barns rettigheter må være tungtveiende i vurderingen, men savner likevel en vurdering av de antatte positive konsekvensene av en innhenting av politiattest, holdt opp mot

---

¹ Jf. adopsjonsloven § 5 annet ledd.

det inngrepet det er å måtte legge fram politiattest for alle søkere. Dette i lys av at det for personer med anmerkninger på en barneomsorgsattest normalt vil finnes andre måter å få tilgang til barn på enn ved å søke om assistert befruktning. Forslaget vil videre innebære økonomiske og administrative konsekvenser som bør veies opp mot antatt effekt av forslaget. Vi etterlyser videre en redegjørelse for rettstilstanden på området for søkere om assistert befruktning i andre sammenlignbare land.

Vi understreker at det på en barneomsorgsattest opplyses om forhold som er registrert i politiets **reaksjonsregister**, jf. politiregisterforskriften kapittel 44. Høringsnotatets ordlyd på side 22 om personer som er "registrert i politiregisteret" er således upresis. Det er dessuten nederst på side 22 henvist til "strafferegisteret", vi antar det her siktes til politiets **straffesaksregister**, jf. politiregisterforskriften kapittel 48.

Departementet viser videre på side 20 til utfordringen med at politiet vil ha en oversikt over hvilke personer som har søkt om assistert befruktning, da dette må angis som formål med søknaden om politiattest. Kripos påpeker at det i alle tilfeller må foretas en nødvendighetsvurdering av politiet av hvor lenge det er nødvendig å lagre informasjon om søknader om politiattest.

d. Konsekvenser av anmerkning

Det bes særskilt i høringsnotatet om innspill på om loven også skal gi anvisning på hvilke konsekvenser det har at det finnes anmerkninger på politiattesten. Som det påpekes av departementet overlates denne vurderingen normalt til den som kan kreve politiattesten fremlagt.

Kripos er enig i at det i utgangspunktet bør overlates til den som kan kreve politiattest fremlagt å vurdere relevansen av eventuelle bemerkninger på attesten. Det er imidlertid i de fleste tilfeller snakk om å vurdere betydningen av anmerkninger på politiattesten opp mot for eksempel konkrete arbeidsoppgaver i en stilling eller et verv, ikke en egnethetsvurdering av om noen bør få medisinsk behandling som kan resultere i at de blir foreldre. Det legges i forslaget til ny bioteknologilov § 2-6 opp til at det fremdeles er lege som skal treffe beslutning om å foreta behandling med sikte på assistert befruktning. Kripos antar at det kan være hensiktsmessig å komme med noen konkrete henvisninger til konsekvensene av å ha reaksjoner for visse lovbrudd, jf. våre kommentarer i punkt 2a over.

Til sammenligning følger det for eksempel av barnevernloven § 6-10 femte ledd at visse typer anmerkninger på politiattesten medfører at den som har bedt om politiattest etter bestemmelsen ikke skal få adgang til å ha oppgaver overfor mindreårige. For andre anmerkninger følger det at personer med slike anmerkninger ikke skal ha adgang til å utføre visse oppgaver dersom anmerkning kan skape tvil om vedkommende er egnet for oppgaven. Samtidig er det som departementet påpeker enkelte forhold som kan være mindre alvorlige enn de i utgangspunktet ser ut som sett hen til underliggende forhold i saken, og i slike tilfeller kan det slå svært uheldig ut om det ikke åpnes for å gjøre konkrete vurderinger av de forhold som er påført politiattesten.

Det er ikke gitt anvisning på hvilke konsekvenser anmerkninger på politiattesten skal gi ved søknad om adopsjon etter adopsjonsloven. Her er det imidlertid gitt rundskriv fra Barne- og likestillingsdepartementet som redegjør for prosessen og søker, søkers ektefelle eller samboers

adgang til å kommentere forhold på politiattesten.² Det legges der opp til en helhetsvurdering, noe som kan være naturlig sett hen til at det innhentes en politiattest der flere anmerkninger kan påføres enn ved en barneomsorgsattest, og der det også er et større fagmiljø som skal vurdere konsekvensene av eventuelle anmerkninger.

I høringsnotatet er det foreslått at legen i tvilstilfeller kan be om en vurdering av parets omsorgsevne fra en annen instans bestemt av departementet, jf. forslag til ny bioteknologilov § 2-6 fjerde ledd. En slik løsning vil kunne bidra til en mer ensartet praksis.

Uavhengig av hvilken løsning som velges understreker Kripos viktigheten av gode retningslinjer for egnethetsvurderingen som påpekt over i punkt 2a.

Med hilsen

Ketil Haukaas

Saksbehandler:
Emilie Hornfelt Paulsen
rådgiver

---

² Rundskriv Q-2018-1245 side 37 og Rundskriv Q-2018-1246 side 4.